

School X voldoet niet aan de vereisten van 'toestemming' zoals bedoeld onder de AVG

AUTORITEIT PERSOONSGEGEVENS

Inhoud

Top 10 tips bij het maken van het toestemmingsformulier.....	4
1. Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Aanduiding type onderzoek en aanpak onderzoek.....	5
1.3 Het doel.....	6
1.4 Onderzoeksvraag.....	6
2. Juridisch kader	8
2.1 Persoonsgegevens.....	8
2.2 Bijzondere persoonsgegevens	8
2.3 Strafrechtelijke gegevens	9
2.4 Verwerking	9
2.5 Betrokkene.....	9
2.6 Verwerkingsverantwoordelijke.....	9
3. Vereisten voor toestemming onder de AVG.....	11
3.1 Grondslagen	11
3.2 Vereisten toestemming.....	11
3.2.1 Vrije toestemming	12
3.2.2 Specifiek.....	12
3.2.3 Geïnformeerd.....	12
3.2.4 Ondubbelzinnig.....	12
3.2.5 Toestemming van Kinderen	13
3.2.6 Bewijs van toestemming	13
Bibliografie.....	13
4. Toestemmingsformulier	14
5. Opvatting leerlingen	19
Conclusie/aanbevelingen.....	22
Bronvermelding:.....	31

Top 10 tips voor het opstellen van een toestemmingsformulier voor scholen

Voor veel scholen zijn nog knelpunten betreft het opstellen van een toestemmingsformulier die moet voldoen aan de regelgeving van de AVG. Zelf heb ik dit ook voorbij zien komen waar het fout kan gaan door middel van een onderzoek die ik heb gedaan waarbij ik de regelgeving van de AVG heb getoetst bij een bestaand toestemmingsformulier van een school. Aangezien dit onderzoek uitgebreid veel pagina's heeft en ik begrijp dat niet iedereen de tijd of behoefte heeft om dat te lezen, heb ik een top 10 tips opgesteld voor het maken van een toestemmingsformulier voor scholen.

✓ Tip 1:

Zorg ervoor dat het toestemmingsformulier in eenvoudige en begrijpelijke taal is. Houdt hierbij rekening met de doelgroep. Het toestemmingsformulier voor leerlingen moet in een meer eenvoudige taal worden opgesteld dan voor ouders. Daarbij geldt welke doelgroep het ook is, probeer altijd juridische taal uit de weg te gaan.

✓ Tip 2:

Zet geen deadlines voor het invullen van het toestemmingsformulier. Hoe verleidelijk het ook is, omdat sommige scholen te maken hebben met een vaak laag percentage ingevulde toestemmingsformulieren, mag er geen druk achter gezet worden. Wel kan je als de school natuurlijk vragen om er nog eens aan te denken om het in te vullen.

✓ Tip 3:

Ga niet uit van het principe 'wie zwijgt, stemt toe'. Degene die niks invullen in het toestemmingsformulier geldt dus als geen toestemming en niet andersom.

✓ Tip 4:

Zet geen vooraf aangevinkte kruisjes aan bij de keuzes voor het gebruik van online toestemmingsformulieren. Mensen zullen het eerder zo laten en dan is er geen sprake van uitdrukkelijke toestemming.

✓ Tip 5:

Zorg ervoor dat de toestemming net zo makkelijk weer ingetrokken kan worden als gegeven. Als de toestemming via magister wordt gegeven moet het dus via magister duidelijk staan waar de ouders/leerlingen het kunnen intrekken en het moet net zo makkelijk 'met een klik', gedaan kunnen worden. Het kan dus niet zo zijn dat ze een getekende brief moeten versturen, omdat zo ook niet de toestemming is gegeven.

✓ Tip 6:

Wees duidelijk per onderdeel wat voor gegevens en voor welke doeleinden het gebruikt kan worden. Dus 'of de gegevens gebruikt mag worden voor: digitale nieuwsbrief' is niet duidelijk en concreet. Wel zou duidelijk zijn: mag jouw beeldmateriaal gebruikt worden voor: digitale nieuwsbrief. Daarnaast het doel erachter beschreven dat het is voor het informeren van ouders of leerlingen van onderwijsactiviteiten (schoolreisjes, excursies, schoolfeesten, commissies en sociale projecten). Benoem alle doelen waarvoor het gebruikt zou kunnen

worden. Dit voorkomt teleurstellingen achteraf ('waarom staat mijn dochter niet op de schoolgala foto?').

✓ **Tip 7:**

Houd de vragen over toestemming gescheiden van de bijbehorende informatie. Stel het toestemmingsformulier overzichtelijk en neutraal op zoals bij tip 6. Vermeld niet de gevolgen van het niet geven van toestemming in de vraag zelf. Zoals als u voor nee kiest voor het niet publiceren van jouw naam en woonadres voor de schoolkrant, dan kom je niet in de geslaagdenlijst. Dit kan men manipulerend beïnvloeden in hun keuze.

✓ **Tip 8:**

Toestemming moet je kunnen aantonen. Als je de digitale toestemming vraagt via magister, kan het zo zijn dat deze software deze administratie bijhoudt. In geval van schriftelijke toestemming is het handig om een register of administratie bij te houden. Ik raad het af om mondeling toestemming te verkrijgen. Hoewel dit wel mag, is mondeling toestemming lastig te bewijzen.

✓ **Tip 9:**

Het is belangrijk om het verzamelen van toestemming helder te houden voor ouders, leerlingen en jezelf. Een manier om dit te doen is door zo veel mogelijk toestemming in één keer te vragen, bijvoorbeeld bij de aanmelding van een leerling. Dit kan helpen om een hoger percentage van toestemming te behalen.

✓ **Tip 10:**

Neem een kijkje naar mijn onderzoek, als je een graag een voorbeeld wilt zien van een bestaand toestemmingsformulier dat getoetst wordt aan de AVG. Hierbij een enquête gestuurd naar leerlingen om te kijken of ze het toestemmingsformulier wel goed hebben begrepen. Aan de hand hiervan kun je uitgebreid zien waar het fout gaat, waarom en hoe het eventueel verbeterd kan worden.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor de minor die ik volg “het internet is stuk, maar we gaan het maken” moeten we een project toevoegen aan de digitale common en hierbij moet het verbonden zijn met het gedachtegoed van de Public Stack. Dat betekent veilige, open en eerlijke alternatieven voor het gebruik van technologieën. Daarbij moet het ook bijdragen aan een open, democratische en duurzame toekomst. Hier ga ik verder op in bij: 1.3 Het doel. We waren hierbij verder vrij om zelf te kiezen wat we willen toevoegen. Ik heb dus gekozen om dit onderzoek te doen, omdat het zusje van een vriendin van mij openlijk vernoemde dat ze het vreemd vond dat ze toestemming moest geven voor de klassenfoto, terwijl ze al op de klassenfoto was geweest. Dat wekte mijn interesse en heeft me aan het denken gezet en aangezien ik rechten studeer leek het mij interessant om mij hierin verder te verdiepen.

1.2 Aanduiding type onderzoek en aanpak onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd met behulp van een literatuuronderzoek. Dit literatuuronderzoek bestaat uit het in kaart brengen van de toepasselijke wet- en regelgeving en richtlijnen van de Nederlandse en Europese toezichthouders op het gebied van privacy en gegevensbescherming. Op basis van dit juridisch kader wordt beoordeeld of school X aan de vereisten voldoet voor het vragen van toestemming aan de leerlingen. Daarnaast is een interview gehouden met de medewerker die het toestemmingsformulier heeft opgesteld om meer duiding te kunnen krijgen over de doeleinden van school X bij het vragen van toestemming aan de leerlingen. Ook is ter aanvulling een enquête afgenomen bij de leerlingen van school X om te kunnen beoordelen hoeveel procent van de leerlingen begrepen waar toestemming om werd gevraagd. Deze enquête heb ik naar alle H4, H5, V4, V5 klassen gestuurd en vermeld dat het alleen geldt voor 16+. Het onderzoek vind ik wel representatief genoeg, omdat het gaat over of ze het begrepen of niet en het zou moeten zijn dat het voor iedereen begrijpbaar is. Alleen is het natuurlijk niet 100% representatief, omdat niet iedereen het onderzoek ingevuld heeft. Mijn hypothese is dat ik denk dat school X niet aan alle vereisten van de AVG zal voldoen. Hierbij geldt ook dat ik de school anoniem houd en ik verwijs naar school X, de medewerkersfunctie niet benoem en daarbij het dataregister niet op neem als bijlage in dit onderzoek.

1.3 Het doel

Ik hoop dat ik scholen een extra handje kan helpen door een voorbeeld te creëren, maar ook leerlingen te informeren over hun rechten en dit voegt iets toe aan de digitale common doordat ik toegankelijke informatie zal delen dat voor iedereen bruikbaar is, zonder dat ze daar een vergoeding voor moeten betalen. Dit wil ik doen door middel van een onderzoek die de weergave van de knelpunten van de toepassing van wet- en regelgeving met name de AVG in de praktijk belicht. Aan de hand van een concreet voorbeeld wordt geanalyseerd hoe uitvoering is gegeven aan de toestemmingsvereiste door school X en hoe dit door de leerlingen is ontvangen. Dit zorgt dan ook voor een open, democratische en duurzame toekomst, omdat deze analyse zorgt voor verheldering rondom de juridische vereisten van toestemming en de mogelijkheden tot verbetering van het vragen van toestemming, zodat de leerlingen goed geïnformeerd zijn over wat er met hun gegevens gebeurt en daarmee ook zeggenschap en soevereiniteit hierover behouden. Ook hoop ik hiermee te voorkomen dat scholen doordat ze het niet op de AVG-proof manier hebben gevraagd hier onnodig later problemen mee kunnen krijgen en is hiermee ook een duurzame aanpak.

Verder bestaat zeker al wel informatie over aan welke eisen een toestemmingsformulier aan de AVG zal moeten voldoen, maar ik heb nog nergens gezien dat een bestaand toestemmingsformulier wordt ontleed en eraan getoetst wordt om zo als een voorbeeld te dienen. Ik denk dat dit erg nuttig kan zijn vooral omdat de AVG wetten nog best recent is en vaak nog niet zoveel expertise kennis van is, kan zo'n voorbeeld de valkuilen reduceren door te kijken naar fouten van een andere school, zodat je die zelf als school minder snel over het hoofd zal zien. Samenvattend koppelt dit onderzoek ook aan het gedachtegoed van de public stack, doordat de leerlingen dus eigen soevereiniteit behouden. Daarnaast zorgen scholen hierdoor voor een meer open en transparante imago, door duidelijk aan te tonen wat ze precies met de gegevens van deze leerlingen doen, waar ze het voor willen gebruiken en ook hoe je toestemming kunt in trekken als een leerling zich bedenkt.

1.4 Onderzoeksvraag

Dit onderzoek gaat over de verwerking van persoonsgegevens van leerlingen naar aanleiding van het ingevulde toestemmingsformulier door de leerlingen van school X.

De volgende hoofdvraag is opgesteld:

Voldoet school X aan de vereisten van 'toestemming' zoals bedoeld onder de AVG?

Voor dit onderzoek zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

1. Welke vereisten gelden er voor toestemming onder de AVG?

Dit is een theorievraag waarvan het antwoord is uitgewerkt in hoofdstuk 2 en 3, het juridisch kader.

2. Hoe heeft school X uitvoering gegeven aan het vragen van ‘toestemming’?

Deze deelvraag is beantwoord aan de hand van het toestemmingsformulier van school X en het interview met de medewerker die het toestemmingsformulier mede heeft opgesteld. Deze vraag wordt beantwoord in hoofdstuk 4.

3. Wat is de opvatting van de leerlingen met betrekking tot het toestemmingsformulier van school X?

Deze deelvraag is te beantwoorden aan de hand van de enquêtes die de leerlingen hebben ingevuld. Deze vraag wordt beantwoord in hoofdstuk 5.

De hoofdvraag wordt beantwoord door de deelvragen 2 en 3 te vergelijken met deelvraag 1.

2. Juridisch kader

School X vraagt toestemming aan haar leerlingen om diens persoonsgegevens te mogen verwerken voor bepaalde doeleinden. Voor de verwerking van deze gegevens dient school X te voldoen aan de vereisten van de AVG en de Nederlandse Uitvoeringswet (UAVG). Daarnaast hebben verschillende toezichthouders zich uitgelaten over het vragen van toestemming voor de verwerking van persoonsgegevens. Hiervoor zijn richtlijnen opgesteld. Deze richtlijnen zijn in acht genomen bij het opstellen van het juridisch kader voor dit onderzoek.

Onderstaande begrippen vereisen nadere toelichting ten einde het juridisch kader en de bijbehorende vereisten te begrijpen.

2.1 Persoonsgegevens

Een persoonsgegeven wordt omschreven als ‘alle informatie over een geïdentificeerde of identificeerbare natuurlijke persoon (‘de betrokkene’). Een persoon wordt als identificeerbaar beschouwd als hij direct of indirect kan worden geïdentificeerd aan de hand van één of meerdere gegevens. Dit betekent dat zowel gegevens die over een persoon gaan als gegevens die naar een natuurlijk persoon te herleiden zijn, onder de AVG vallen. Denk bijvoorbeeld aan NAW-gegevens, e-mailadres, geboortedatum en woonadres.

Om te spreken van identificeerbaarheid is het niet noodzakelijk dat de naam van de persoon ook bekend is: als iemand uniek kan worden onderscheiden in een groep mensen, dan is deze persoon identificeerbaar en zijn de gegevens persoonsgegevens. Grofweg kan men ervan uitgaan dat alle gegevens die op een levend persoon betrekking hebben en het mogelijk maken om deze persoon te identificeren, dan wel uniek te onderscheiden van andere personen, persoonsgegevens zijn.

2.2 Bijzondere persoonsgegevens

Naast gewone persoonsgegevens kent de AVG een strenger regime met betrekking tot bijzondere persoonsgegevens. Als bijzondere persoonsgegevens worden aangemerkt: medische gegevens, gegevens over iemands geloofsovertuiging, ras, politieke voorkeur, seksuele leven en genetische en biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon. Het uitgangspunt is dat voor het verwerken van deze gegevens een verwerkingsverbod geldt. De reden voor een strenger regime met betrekking tot bijzondere persoonsgegevens is omdat deze gegevens een grotere bedreiging vormen voor de

persoonlijke levenssfeer van betrokkenen en de verwerking daarvan dan ook meer risico's met zich meebrengt. Uitsluitend wanneer er een uitzondering in de AVG of de uitvoeringswet AVG is opgenomen, mogen deze gegevens alsnog verwerkt worden.

2.3 Strafrechtelijke gegevens

In de AVG is de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen ook aan een apart regime onderworpen. De verwerking van deze gegevens is uitsluitend toegestaan als dat gebeurt op basis van een gerechtvaardigde grondslag onder toezicht van de overheid en voor zover toegestaan in de UAVG. Omvattende registers van strafrechtelijke veroordelingen mogen alleen worden bijgehouden onder toezicht van de overheid.

De AVG biedt zelf geen uitzonderingen voor het verwerken van persoonsgegevens, maar bepaalt wel dat deze gegevens verwerkt mogen worden als dit is toegestaan op basis van het recht van de EU of de lidstaat en in deze wet- of regelgeving passende waarborgen zijn genomen voor het beschermen van de rechten en vrijheden van betrokkenen. In navolging hiervan is in de UAVG (art. 31 – 33 UAVG) in detail bepaald wanneer persoonsgegevens van strafrechtelijke aard mogen worden verwerkt.

2.4 Verwerking

Bij een verwerking moet worden gedacht aan alle handelingen die men met persoonsgegevens kan verrichten. Denk hierbij aan opslaan, verzamelen, vastleggen, ordenen, bewaren, bijwerken, wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken et cetera.

2.5 Betrokkene

Degene van wie de persoonsgegevens verwerkt worden, denk hierbij dus aan leerlingen, medewerkers, maar ook de ouders van leerlingen.

2.6 Verwerkingsverantwoordelijke

De verwerkingsverantwoordelijke is degene die bepaalt welke persoonsgegevens worden verzameld, voor welk doel dit gebeurt en de manier waarop dit plaatsvindt (met welke middelen). Andere relevante omstandigheden die meewegen bij het bepalen van verwerkingsverantwoordelijkheid zijn hoeveel invloed bestaat op het vaststellen van de te verwerken persoonsgegevens, het bepalen van de bewaartermijnen, het uitoefenen van controle over de toegang tot de persoonsgegevens, het uitoefenen van controle over het doorgeven van de persoonsgegevens en de contractuele afspraken die gemaakt zijn tussen

partijen over de gegevensverwerking.

Wanneer de verwerkingsverantwoordelijke samen met andere partijen doel en middelen bepaalt, dan is er sprake van gezamenlijke verantwoordelijkheid. Bij gezamenlijke verantwoordelijkheid moeten de partijen onderling duidelijke afspraken maken over wie invulling geeft aan de diverse rechten en plichten uit de AVG.

3. Vereisten voor toestemming onder de AVG

3.1 Grondslagen

Voor het verwerken van persoonsgegevens is een geldige grondslag noodzakelijk. Wanneer school X persoonsgegevens verwerkt, dient hiervoor dus een geldige grondslag van toepassing te zijn. De AVG kent in totaal 6 grondslagen voor het verwerken van persoonsgegevens. Deze grondslagen zijn geformuleerd in art. 6 van de AVG. Het betreft de volgende grondslagen:

1. Toestemming van de betrokken persoon.
2. De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst.
3. De gegevensverwerking is noodzakelijk voor het nakomen van een wettelijke verplichting.
4. De gegevensverwerking is noodzakelijk ter bescherming van de vitale belangen.
5. De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of uitoefening van openbaar gezag.
6. De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen. (Autoriteit Gegevensbescherming)

Voorafgaand aan een verwerking dient de verwerkingsverantwoordelijke te beoordelen of één van bovengenoemde grondslagen van toepassing is voor de verwerking van persoonsgegevens. In dit onderzoek wordt de grondslag 'toestemming' belicht, aangezien school X met behulp van een online toestemmingsformulier toestemming heeft gevraagd voor de verwerking van persoonsgegevens. In onderstaande paragraaf worden de specifieke vereisten voor toestemming onder de AVG nader toegelicht.

3.2 Vereisten toestemming

Voor het verkrijgen van geldige toestemming zijn in de AVG en door de privacy toezichthouders een aantal vereisten gesteld aan het vragen van toestemming. Het gaat om de volgende vereisten:

- Toestemming dient vrij te zijn gegeven;
- Toestemming dient specifiek te zijn;
- Toestemming dient geïnformeerd te zijn gegeven; en
- Toestemming dient ondubbelzinnig te zijn gegeven.

Tevens gelden er specifieke voorwaarden voor het intrekken van toestemming, het bewijzen van toestemming en het vragen van toestemming aan kinderen. Hieronder wordt dit nader toegelicht.

3.2.1 Vrije toestemming

Vrije toestemming houdt in dat de toestemming “vrijelijk” gegeven moet zijn. Dit betekent dat er geen dwang achter mag zitten en dat men geen druk ervaart om toestemming te geven. Toezichthouders hebben zich hierover uitgelaten en gesteld dat vrijgegeven toestemming waarschijnlijk niet kan worden gegeven bij een ongelijke machtsverhouding. Denk hierbij aan de relatie tussen werkgever en werknemer en overheid en burger. Vrijgegeven toestemming houdt ook in dat de betrokkene niet onevenredig mag worden benadeeld indien geen toestemming wordt gegeven (Meindersma, 2019).

3.2.2 Specifiek

Toestemming dient specifiek te zijn. Het omschreven doel op het toestemmingsformulier moet onderscheidbaar zijn van andere doeleinden. Wanneer om toestemming wordt gevraagd, dient dus uitleg te worden gegeven voor welk specifieke doel toestemming wordt gevraagd en voor welke specifieke verwerking. Algemene toestemming is ongeldig. Toestemming kan dus niet van toepassing zijn indien toestemming is verkregen voor het ene doel en deze gegevens vervolgens ook voor een ander doel worden verwerkt. Voor elk doeleinde dient dus apart toestemming te worden gevraagd (Meindersma, 2019).

3.2.3 Geïnformeerd

Geïnformeerd betekend dat de betrokkene moet weten waar hij of zij toestemming voor geeft en aan wie, welke persoonsgegevens er worden verwerkt, voor welk doel en hoe lang het bewaard zal worden. Toestemming moet in een toegankelijke vorm gevraagd worden. Dit houdt in dat het in een begrijpelijke, eenvoudige en duidelijke taal gevraagd moet zijn. Anders is het onduidelijk voor de betrokkene over de zozeer gevraagde toestemming voor een bepaald doeleinde en kan dit voor dubieuze toestemmingen zorgen (Meinderma, 2019).

3.2.4 Ondubbelzinnig

Ondubbelzinnig duidt aan dat voor een geldige toestemming er altijd een actieve handeling vereist is. Het is dus niet toegestaan om vooraf aangevinkte vakjes te hebben. Bovendien is ‘wie zwijgt stemt toe’ geen geldige reden om verder mee te handelen. Iemand die zwijgt zal aangezien moeten worden als iemand die geen toestemming heeft verstrekt (Meindersma, 2019).

3.2.5 Toestemming van Kinderen

Toestemming kan niet worden gevraagd aan kinderen onder de 16 jaar. Voor het vragen van toestemming voor de verwerking van persoonsgegevens (vooral online) van kinderen jonger dan 16 jaar, is het van belang om dit te verkrijgen van de ouders of voogd. Vanaf 16 jaar zijn minderjarigen volgens de wet voldoende bekwaam en in staat om zelf toestemming te verlenen (Meindersma, 2019).

3.2.6 Bewijs van toestemming

Als de grondslag 'toestemming' van toepassing is, dient de organisatie in staat te zijn om te bewijzen dat toestemming daadwerkelijk is verkregen. Organisaties zijn zelf verantwoordelijk om te bepalen hoe dit wordt aangetoond. Mondeling verkregen toestemming is toegestaan, alleen het aantonen van mondeling verkregen toestemming wordt hierdoor moeilijk. Het is noodzakelijk dat hierbij ook kan worden aangetoond dat de toestemming geïnformeerd en specifiek van kracht is gegaan (Meindersma, 2019).

3.2.7 Intrekken van toestemming

Het intrekken van toestemming moet net zo makkelijk te gaan als het geven van toestemming. Het moet de betrokkenen dus niet onevenredig veel moeite te kosten om hun toestemming weer in te trekken. (Autoriteit Gegevensbescherming)

Bibliografie

Autoriteit Gegevensbescherming. (sd). Mag ik uw persoonsgegevens verwerken?
Meinderma, C. (2018). AVG: Zo vraag je op de juiste manier om toestemming.

4. Toestemmingsformulier

School X heeft onderstaand toestemmingsformulier gebruikt om toestemming te vragen aan de leerlingen voor de verwerking van diens persoonsgegevens.

Geef per onderdeel aan of de gegevens gebruikt mogen worden.	
Meer informatie	
Beeldmateriaal op het besloten deel van de website	☒ ☐
Digitale nieuwsbrief van de school	☒ ☐
Klassenfoto	☒ ☐
Nieuwsartikelen op de website	☒ ☐
Schoolgids en/ of schoolbrochures	☒ ☐
Social Media	☒ ☐
Beeldmateriaal extern gebruik, t.b.v. opleiding/coaching stagiaires/LIO's	☒ ☐
Beeldmateriaal intern gebruik, t.v.b. opleiding/coaching medewerkers	☒ ☐

Uit dit toestemmingsformulier kan worden opgemaakt dat voor meerdere onderdelen toestemming wordt gevraagd. Er zijn verschillende verwerkingen en doeleinden. De onderdelen van het toestemmingsformulier worden hieronder nader toegelicht. Hierbij wordt per gegevensverwerking onder andere aandacht gegeven aan de doeleinden, welke persoonsgegevens worden verwerkt, de verwerkingsverantwoordelijke en of de persoonsgegevens aan derde partijen worden verstrekt. Dit wordt uiteengezet aan de hand van het toestemmingsformulier, het interview met de maker van het toestemmingsformulier (zie bijlage 1 voor het volledige interview) en het dataregister (vanwege privacy redenen heb ik dit niet toegevoegd, zodat de school anoniem blijft).

Voor alle gegevensverwerkingen geldt dat het school X verwerkingsverantwoordelijk is. School X is immers de organisatie die het doel en de middelen bepaalt voor de gegevensverwerkingen. Ook geldt dat in beginsel geen van de persoonsgegevens worden verstrekt aan derde partijen. Als de leerling toestemming heeft gegeven voor het publiceren van zijn/haar persoonsgegevens (zoals beeldmateriaal), dan kan school X ervoor kiezen om dit te publiceren op sociale media of de openbare website.

Beeldmateriaal op het besloten deel van de website

Dit gaat over beeldmateriaal van de leerlingen op het besloten deel van de website en dat kun men alleen zien als die inlogt in het leerling portaal, ouderportaal en het personeelsportaal.

Deze gegevensverwerking heeft het volgende doeleinde:

Er staat niet bij voor welk doeleinde het is, maar er zou moeten staan: het informeren van ouders en leerlingen over de onderwijsactiviteiten zoals schoolreisjes, excursies, schoolfeesten, etc.

Ten behoeve van dit doeleinde worden de volgende persoonsgegevens van de leerlingen verwerkt:

Dit stond niet specifiek bij het toestemmingsformulier, maar op het besloten deel van de website zie ik dat het gaat om beeldmateriaal van commissies, vrijdagavondactiviteiten, donderdagmiddagactiviteiten, reizen, sociale projecten en vooral excursies.

Digitale nieuwsbrief van de school

Als antwoord van de maker had ik gekregen dat het meer ging om toestemming voor het gebruik van beeldmateriaal in de digitale nieuwsbrief. Echter, na verder onderzoek en vergelijking met het dataregister van andere scholen vroegen sommige ook toestemming om de nieuwsbrief naar je email te mogen versturen (dit is dan ook meer voor toepassing voor de ouders). Door deze onduidelijkheid vanuit mijn kant, heb ik deze gebruikt voor mijn enquête.

Deze gegevensverwerking heeft het volgende doeleinde:

Dit is er niet bij vermeld en kan ik ook niet vinden in het dataregister maar er zou moeten staan: het informeren van ouders en leerlingen over de onderwijsactiviteiten (schoolreisjes, excursies, schoolfeesten, commissies en sociale projecten.)

Ten behoeve van dit doeleinde worden de volgende persoonsgegevens van de leerlingen verwerkt:

Volgens de maker gaat het om het beeldmateriaal van de leerlingen.

Klassenfoto

Dit gaat volgens de maker om toestemming om op de foto te gaan. Echter, was de toestemming hiervoor pas gevraagd nadat de klassenfoto's al waren gemaakt. Vanwege deze onduidelijkheid, heb ik deze gebruikt voor mijn enquête.

Deze gegevensverwerking heeft het volgende doeleinde:

Dit staat er niet specifiek bij en ook niet in het dataregister. De maker vermeldt dat het gaat om het uit delen van de klassenfoto's in de klas. Het zou verder op de website geplaatst kunnen worden, op sociale media of in het jaarboek, maar dit ligt eraan waar je toestemming voor gegeven hebt, maar in dit geval is dat dus onduidelijk omdat ze die die doeleinden niet erachter hebben gezet.

Ten behoeve van dit doeleinde worden de volgende persoonsgegevens van de leerlingen verwerkt:

Alleen de klassenfoto

Nieuwsartikelen op de website

Volgens de maker gaat dit over beeldmateriaal van de leerlingen in nieuwsartikelen op de dus openbare website.

Deze gegevensverwerking heeft het volgende doeleinde:

Het doeleinde staat er niet specifiek bij vermeld en ook niet in het dataregister, maar er zou moeten staan: het informeren van (toekomstige) ouders en (toekomstige) leerlingen over de school en de onderwijs mogelijkheden.

Ten behoeve van dit doeleinde worden de volgende persoonsgegevens van de leerlingen verwerkt:

Beeldmateriaal van de leerlingen, maar wat voor beeldmateriaal kan ik niet vinden op de website.

Schoolgids en/of schoolbrochures

Dit gaat volgens de maker ook over beeldmateriaal van de leerlingen. Dit was mij dan ook wel duidelijk genoeg.

Deze gegevensverwerking heeft het volgende doeleinde:

Dit staat ook niet specifiek vermeld in het toestemmingsformulier en ook niet in het dataregister dat op de website van school X staat. Er zou moeten staan: het informeren van (toekomstige) ouders en (toekomstige) leerlingen over de school en de onderwijs

mogelijkheden. Hiernaast wordt het beeldmateriaal gebruikt voor PR-doeleinden (imago) van de school.

Ten behoeve van dit doeleinde worden de volgende persoonsgegevens van de leerlingen verwerkt:

Zoals ik heb gezien op de website zijn het vooral individuele (lachende) foto's van leerlingen die in de les zitten. Dus beeldmateriaal, maar wel individuele foto's en niet van school activiteiten.

Social media

Dit gaat volgens de maker vooral voor aankondigen voor activiteiten zoals schoolfeesten en liet mij zien dat dit alleen op de Facebookpagina gebeurt tot nu toe. Het onduidelijke vond ik vooral om wat voor beeldmateriaal het dan ging en geplaatst kon worden. Vandaar dat ik hier een vraag over in mijn enquête heb geplaatst.

Deze gegevensverwerking heeft het volgende doeleinde:

Dit staat ook niet specifiek vermeld in het toestemmingsformulier en ook niet in het dataregister dat op de website van het school X staat. Er zou moeten staan: informatie verspreiden over activiteiten (schoolreisjes, excursies, schoolfeesten, commissies en sociale projecten) en ontwikkelingen op school. Het delen van beeldmateriaal geeft een indruk over het gegeven onderwijs op school.

Ten behoeve van dit doeleinde worden de volgende persoonsgegevens van de leerlingen verwerkt:

Dit is dan ook niet duidelijk voor mij, maar het zou over beeldmateriaal van schoolactiviteiten gaan. Echter, staat dat er niet bij, dus je zou ook zomaar toestemming gegeven kunnen hebben om de klassenfoto op sociale media te kunnen laten publiceren.

Beeldmateriaal extern gebruik, t.b.v. opleiding/coaching stagiaires/LIO's

Volgens de maker gaat dit over toestemming geven voor beeldmateriaal voor stagiaires te kunnen gebruiken om te presenteren voor mede-stagiaires. Zelf wist ik wel wat extern betekende, maar niet zo zeer in deze context, dus vroeg ik mij af of andere leerlingen dat wel wisten. Hier heb ik dan ook een vraag over in mijn enquête.

Deze gegevensverwerking heeft het volgende doeleinde:

Dit staat niet specifiek vermeld in het toestemmingsformulier en ook niet in het dataregister dat op de website van school X staat. Er zou moeten staan: het is voor educatieve doeleinden voor stagiaires om te kunnen gebruiken om te presenteren voor mede-stagiaires. Dit is voor informatieve doeleinden, om het te kunnen presenteren aan andere, maar ook publicitaire doeleinden omdat het beeldmateriaal gedeeld wordt met anderen.

Ten behoeve van dit doeleinde worden de volgende persoonsgegevens van de leerlingen verwerkt:

Ik zou niet specifiek weten wat voor beeldmateriaal er gebruikt wordt door stagiaires, maar ik interpreteer dit als filmpjes die in de klas gemaakt zijn.

Beeldmateriaal intern gebruik t.b.v. opleiding/coaching medewerkers

Volgens de maker gaat dit over beeldmateriaal die gebruikt wordt voor de opleiding van stagiaires en die alleen gebruikt wordt om te laten zien aan je leraar/begeleider (mogelijk daarna verwijderd). Ook voor coaching medewerkers dit zal gaan over filmpjes die in de klas gemaakt zijn om de medewerkers te coachen.

Deze gegevensverwerking heeft het volgende doeleinde:

Dit staat niet specifiek vermeld in het toestemmingsformulier en ook niet in het dataregister dat op de website van school X staat. Er zou moeten staan: het is voor educatieve doeleinden (coaching/evaluatie) die alleen gebruikt wordt om te laten zien aan je begeleider/leraar.

Ten behoeve van dit doeleinde worden de volgende persoonsgegevens van de leerlingen verwerkt:

Beeldmateriaal dat in de les gemaakt is.

5. Opvatting leerlingen

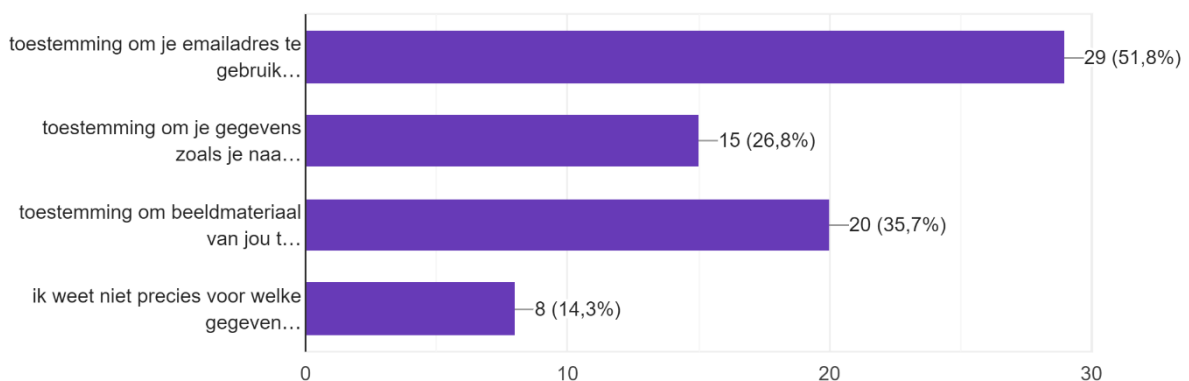
School X hun toestemmingsformulier is ingevuld door leerlingen van school X. Om beter inzicht te krijgen in de opvattingen van de leerlingen met betrekking tot het toestemmingsformulier is door 56 leerlingen een enquête ingevuld. In deze enquête geven de leerlingen antwoord op een aantal vragen met betrekking tot het toestemmingsformulier. Er zijn hierbij vragen gesteld over de onderdelen van het toestemmingsformulier die mijns inziens niet volledig helder waren omschreven.

Hieronder de resultaten van de enquête.

1. Er werd toestemming gevraagd voor 'digitale nieuwsbrief'. Wat denk je dat hiermee werd bedoeld? *

- toestemming om je emailadres te gebruiken om de nieuwsbrief naar je te versturen
- toestemming om je gegevens zoals je naam in de nieuwsbrief te mogen gebruiken
- toestemming om beeldmateriaal van jou te mogen gebruiken in de nieuwsbrief
- ik weet niet precies voor welke gegevens ik toestemming gaf

Er werd toestemming gevraagd voor 'digitale nieuwsbrief'. Wat denk je dat hiermee werd bedoeld?
56 antwoorden

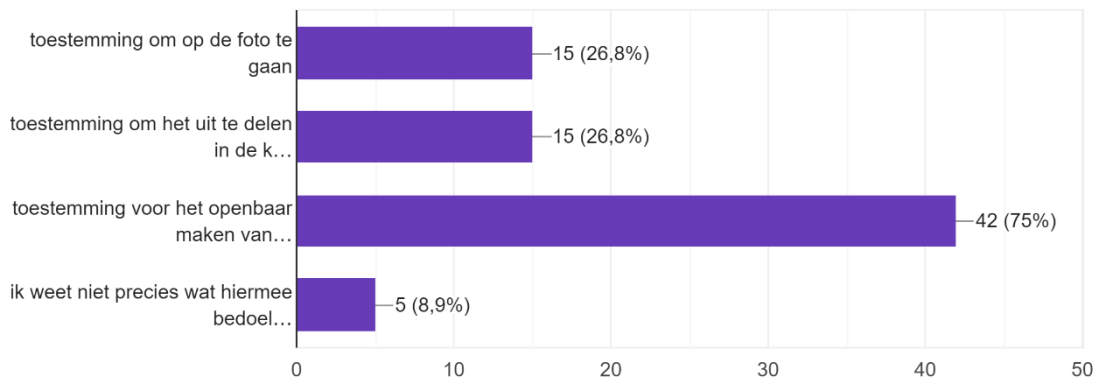
2. Er werd toestemming gevraagd voor 'klassenfoto'. Wat denk je dat hiermee werd bedoeld? *

- toestemming om op de foto te gaan
- toestemming om het uit te delen in de klas

- toestemming voor het openbaar maken van de klassenfoto
- ik weet niet precies wat hiermee bedoeld werd

Er werd toestemming gevraagd voor 'klassenfoto'. Wat denk je dat hiermee werd bedoeld?

56 antwoorden

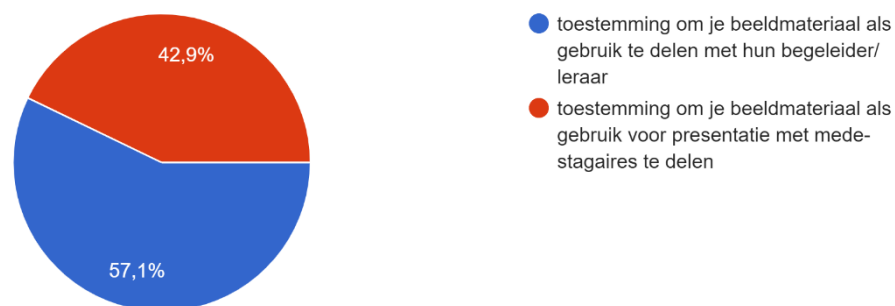

3. Waar dacht je toestemming gegeven te hebben voor: beeldmateriaal extern gebruik t.b.v. opleiding/coaching, stagiaires/LIO's? *

- toestemming om je beeldmateriaal als gebruik te delen met hun begeleider/leraar
- toestemming om je beeldmateriaal als gebruik voor presentatie met mede-stagiaires te delen

Waar dacht je toestemming gegeven te hebben voor: beeldmateriaal extern gebruik t.b.v. opleiding/coaching, stagiaires/LIO's?

56 antwoorden

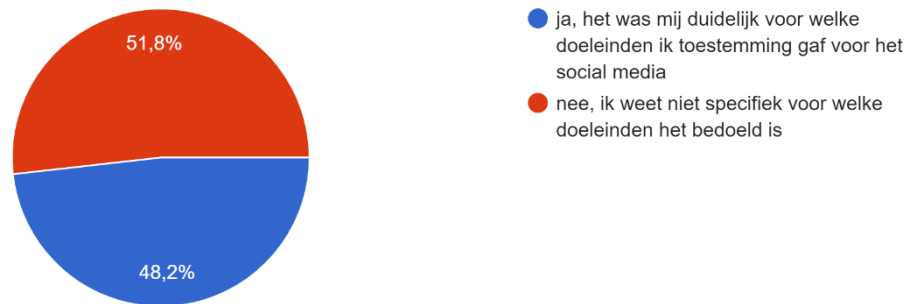

4. Was het duidelijk voor welke doeleinden je toestemming gaf voor 'social media'? (Dacht je alleen je naam of ook bijv. jaarboek, stedenreisetec.) *

- ja, het was mij duidelijk voor welke doeleinden ik toestemming gaf voor het social media
- nee, ik weet niet specifiek voor welke doeleinden het bedoeld is

Was het duidelijk voor welke doeleinden je toestemming gaf voor 'social media'? (Dacht je alleen je naam of ook bijv. jaarboek, stedenreisetc.)

56 antwoorden

Conclusie/aanbevelingen

Ik ga nu eerst antwoord geven op mijn deelvragen en vervolgens deelvraag 2 en 3 vergelijken met deelvraag 1 om antwoord te geven op mijn hoofdvraag.

Welke vereisten gelden er voor toestemming onder de AVG?

De AVG kent in totaal 6 grondslagen voor het verwerken van persoonsgegevens. Deze grondslagen zijn geformuleerd in art. 6 van de AVG. Het betreft de volgende grondslagen:

1. Toestemming van de betrokken persoon.
2. De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst.
3. De gegevensverwerking is noodzakelijk voor het nakomen van een wettelijke verplichting.
4. De gegevensverwerking is noodzakelijk ter bescherming van de vitale belangen.
5. De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of uitoefening van openbaar gezag.
6. De gegevensverwerking is noodzakelijk voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen.

Voorafgaand aan een verwerking dient de verwerkingsverantwoordelijke te beoordelen of één van bovengenoemde grondslagen van toepassing is voor de verwerking van persoonsgegevens.

Voor het verkrijgen van geldige toestemming zijn in de AVG en door de privacy toezichthouders een aantal vereisten gesteld aan het vragen van toestemming. Het gaat om de volgende vereisten:

- Toestemming dient vrij te zijn gegeven;
- Toestemming dient specifiek te zijn;
- Toestemming dient geïnformeerd te zijn gegeven; en
- Toestemming dient ondubbelzinnig te zijn gegeven.

Ook gelden er specifieke voorwaarden voor het intrekken van toestemming, het bewijzen van toestemming en van het vragen van toestemming aan kinderen. Geldt het voor kinderen onder de 16 jaar dan zal de toestemming verleend moeten worden door de ouders of voogd. Ook moet het intrekken van de toestemming even makkelijk gaan als het invullen/ instemmen ervan. Tot slot, moet je aan kunnen tonen en bewijzen dat je toestemming hebt gekregen.

Hoe heeft school X uitvoering gegeven aan het vragen van 'toestemming'?

School X heeft de rector met behulp van anderen een digitaal toestemmingsformulier laten op stellen. Dit is dan ook gedaan door te kijken welke vereisten er gelden voor toestemming onder de AVG. Wel, toen ik om nadere toelichting gaf wist de maker van het toestemmingsformulier niet altijd uitleg te geven op wat voor persoonsgegevens er precies mee werden bedoeld en moest dat bespreken met een collega. Ik heb dan ook sommige dingen uit eigen interpretatie geschreven met wat hij zei om antwoord te geven per onderdeel van het toestemmingsformulier welke gegevens en welk doel er wordt bedoeld. Ik weet verder niet precies wat er gebeurd is met de toestemming waarop geen toestemming voor is gegeven. Wel werd er nog een mailtje gestuurd met de vraag of iedereen het toestemmingsformulier voor vrijdag ingevuld kon hebben. Ook hier vraag ik mij af of dit dan wel "vrijelijk" gegeven is. Dit beoordeel ik dan ook verder in mijn hoofdvraag.

Wat is de opvatting van de leerlingen met betrekking tot het toestemmingsformulier van school X?

Ik heb een enquête gestuurd naar de leerlingen en gevraagd over wat zij dachten wat ermee werd bedoeld. De antwoorden van de leerlingen waren opvallend verschillend allemaal en dus bevestigd dat mijn onduidelijkheden over bepaalde onderdelen van het toestemmingsformulier.

Bij de eerste vraag: Wat denk je dat bedoeld werd met 'digitale nieuwsbrief' was het antwoord volgens de maker van het toestemmingsformulier: Toestemming om beeldmateriaal van jou te mogen gebruiken in de nieuwsbrief, echter waren er meer dan de helft van de antwoorden gegeven voor toestemming om je emailadres te gebruiken om de nieuwsbrief naar je te versturen.

Bij de tweede vraag: Wat denk je dat bedoeld werd met de klassenfoto (waarbij ze meerdere antwoorden mochten aan klikken) was het antwoord volgens de maker van het toestemmingsformulier: Toestemming om op de foto te gaan (en daarna uit te delen in de klas) echter was hier ook een verwarring omdat de leerlingen al op de klassenfoto geweest waren, voordat ze hiervoor toestemming moesten geven. Vandaar dat maar liefst 75% van de antwoorden waren voor toestemming om de klassenfoto te publiceren.

Bij de derde vraag: Waar dacht je toestemming gegeven te hebben voor: Beeldmateriaal extern gebruik t.b.v. opleiding/coaching, stagiaires/LIO's was het antwoord van de maker van het toestemmingsformulier:

Toestemming om het gebruik van beeldmateriaal voor presentaties voor mede-stagiaires te delen, echter dacht 57,1% dat het ging om toestemming om beeldgebruik met je begeleider te delen. In dit geval wordt het begrip extern dus niet begrepen door de leerlingen.

Tot slot bij de vierde vraag: Was het duidelijk voor welke doeleinden je toestemming gaf voor 'social media'. Dit was een eigen mening en ook hier was het voor meer dan de helft niet duidelijk voor welke doeleinden of welke gegevens precies gebruikt werden.

Antwoord op onderzoeksvraag:

Voldoet school X aan de vereisten van 'toestemming' zoals bedoeld onder de AVG?

Ten eerste op basis van de vereiste vrije toestemming (3.2.1), is niet helemaal vrijgegeven, de leerlingen kregen een mailtje met een deadline voor vrijdag dus daar zou druk op gezet kunnen zijn, want het is niet helemaal de bedoeling om een deadline te stellen. Echter, is het niet zo dat je benadeelt zal worden indien je ergens geen toestemming voor geeft.

Daarnaast op basis van de vereiste specifiek (3.2.2), is het niet altijd specifiek genoeg. Er staat namelijk digitale nieuwsbrief, maar geef je toestemming om je naam te gebruiken in de nieuwsbrief, voor beeldmateriaal in de nieuwsbrief of de digitale nieuwsbrief naar je te laten versturen. Aangezien er bij sommige wel beeldmateriaal voor stond "beeldmateriaal op het besloten deel van de website" is het vreemd dat het bij digitale nieuwsbrief er niet voor stond, terwijl het daar blijkbaar wel om ging. Ook zie je terug bij de resultaten van de opvatting van de leerlingen dat dat dus niet duidelijk genoeg was.

Vervolgens op basis van de vereiste geïnformeerd (3.2.3), zou er een aparte zin achter gezet moeten zijn waarin per onderdeel wordt uitgelegd welke persoonsgegevens er worden gebruikt, voor welke doeleinden, of het aan derde partijen verstrekt wordt en hoe lang het bewaard zal worden. Dit stond niet in het toestemmingsformulier de leerlingen gekregen hebben, wel staat dit op de website van school X (overigens niet precies per onderdeel welke persoonsgegevens ermee bedoeld werden). Ook moet het in makkelijke begrijpelijke taal geschreven zijn en 57,1% van de leerlingen had verkeerd wat extern betekende in die context. Dus blijkbaar is dat niet begrijpelijke taal.

Verder voldoet het wel aan de vereiste ondubbelzinnig (3.2.4). Er zijn geen vooraf aangevinkte vakjes en uit een interview is ook vertelt dat 'wie zwijgt' geldt als geen toestemming.

Op basis van het kunnen bewijzen (3.2.6), is het als het goed is, dit wel het geval, omdat ze per leerling terug kunnen kijken in het systeem waar ze precies toestemming voor hadden gegeven en waarvoor niet.

Bovendien is er ook toestemming gevraagd aan de ouders of voogd als de kinderen onder de 16 jaar zijn (3.2.5). Tot slot stond er ook niet in het toestemmingsformulier hoe je je toestemming kunt intrekken (3.2.7), hierop was een reactie van de secretaresse dat je dan gewoon een mailtje zou moeten sturen. Dit voldoet dan ook niet aan de eisen, want het zou even makkelijk gegeven moeten zijn als het intrekken ervan. Er moet duidelijk staan hoe je je toestemming weer kunt intrekken met een 'klik'.

Ik concludeer dan ook dat school X op meerdere aspecten niet voldoet aan de vereisten van toestemming zoals bedoeld onder de AVG. Dit is dan ook een feitelijke conclusie, aangezien ik het heb vergeleken met de wet. Om terug te komen op mijn hypothese, klopte mijn hypothese en waren er wel degelijk onduidelijke aspecten die niet alleen voor mij golden.

Bijlage 1 - Interview maker van het toestemmingsformulier

Ik heb een interview gedaan met de maker van het toestemmingsformulier wat hierbij van belang is om te weten is dat ik een opname heb gemaakt, zodat ik alles goed na vertel zoals hij heeft verteld. Dit is dan ook cruciaal, omdat dit effect kan hebben op de uitkomst van mijn hoofdvraag: "Voldoet het school X aan de vereisten van 'toestemming' zoals bedoeld onder de AVG?." Privacy rechten zijn erg gecompliceerd en het moet dan ook precies zo gedaan zijn anders zou het niet duidelijk kunnen zijn en voldoet het automatisch niet aan de eisen onder de AVG. Vandaar dat ik dus in aanhalingstekens zal zeggen, hoe hij daar antwoord op gegeven heeft.

Wat is uw functie binnen dit bedrijf?

Vanwege privacy redenen hou ik dit geanonimiseerd.

Welke gegevens worden er gebruikt? Uitleg voorbeeld die ik gaf: In het toestemmingsformulier die de leerlingen via magister hebben gekregen stond: "We willen graag voor de volgende gegevens toestemming..." en dan kon je klikken op ja of nee.

"Dat gaat altijd om persoonsgegevens en die zijn dan ook omschrijven door de wet. Het komt erop neer dat als je die gegevens gebruikt kun je die persoon identificeren en dan weet je iets over die persoon bijvoorbeeld zijn bankgegevens of zijn BSN-nummer. Het hangt er dus af waar je toestemming voor vraagt als je bijvoorbeeld voor beeldmateriaal toestemming vraagt dan gebruik je dus de foto van de leerling in context wat hij gedaan heeft. Als bijvoorbeeld een leerling op excursie geweest is.

Worden gegevens waar toestemming voor wordt gevraagd aan derde partijen verstrekt?

" Dat is een goede vraag, dat denk ik eigenlijk niet. Want dat gaat vaak over beeldmateriaal en dan vragen we toestemming om dat op de website te zetten, dus dan kan een derde partij dat bij ons zien (als dat op de openbare website staat). Maar als iets op de openbare website staat, kan iedereen het dus zien, maar we delen die gegevens niet op een andere manier. Maar ja, inzien is ook al een verwerking, dus het verwijderen van gegevens of het opvragen van gegevens. Dus we geven die gegevens niet, maar als het om een foto gaat is het dus wel verstrekt aan een derde persoon. Alleen geef je daar dan ook toestemming voor of niet.

Waar geeft de leerling precies toestemming voor? Uitleg voorbeeld die ik gaf: "Er stond

bijvoorbeeld klassenfoto ja of nee, maar er stond dan niet duidelijk bij waar die foto voor gebruikt zou kunnen worden. Wordt het alleen meegegeven aan de leerling als uitgeprinte foto of zou die klassenfoto ook op de website geplaatst kunnen worden?"

"Dat is ook een goede vraag, als je toestemming geeft voor een klassenfoto dan geef je toestemming om op de klassenfoto te gaan en dan moet je daarbij begrijpen dat die klassenfoto wordt uitgedeeld in de klas. Maar daarna vragen we apart toestemming of je het goed vindt om in het jaarboek te staan. Dan zou het natuurlijk kunnen dat je zegt, ik wil wel op de klassenfoto, maar ik wil niet in het jaarboek. Ik weet ook niet als je daar als leerling of als ouder dat invult of je dan goed kan overzien, waar wat gebruikt wordt.

Mijn commentaar hierop: "Want het toestemmingsformulier wat de leerlingen hebben gekregen was nadat de leerlingen op de klassenfoto waren geweest."

Antwoord: Ja dat klopt, hier is ook een reden voor. Vlak voor de vakantie kregen we te horen dat het in magister kon en dat heeft een paar voordelen namelijk dat je als leerling zelf kunt zien wat je hebt ingevuld. Dus uiteindelijk hebben we besloten het toch maar te doen via magister, maar toen was al de eerste schooldag geweest.

Mijn commentaar hierop: "Maar wat nou als iemand bij de klassenfoto op nee had gedrukt, wat gebeuren er dan met die gegevens".

Antwoord: "Nou de meeste leerlingen, alleen maar niet de leerlingen van de eerste klas, die hebben daar vorig jaar toestemming voor gegevens en je hoeft er niet elk jaar weer toestemming voor te geven, maar je mag het altijd te veranderen. Maar wat wel grappig was, dat er leerlingen uit zichzelf zeiden dat ze niet op de klassenfoto wilden en er waren maar iets van twee leerlingen die niet op de klassenfoto wilden."

Mijn commentaar hierop: "Stonden de leerlingen die het niet wilde ook niet op de klassenfoto of zeiden ze geen toestemming bij het vakje klassenfoto?"

Antwoord: "We gaan er van uit dat de leerlingen die het niet willen het van zichzelf weten en er niet op gaan."

Worden er aan jongeren die jonger zijn dan 16 jaar op dezelfde toestemming gevraagd?

Ja, het gaat via de ouders ook via een pop-up via magister.

Mijn commentaar: En wat nou als iemand het niet heeft ingevuld?

Antwoord: Dan blijft het open staan en elke keer als ze het openen komt er weer een pop-up en wij gaan ook over een week of twee eens kijken welke mensen het niet ingevuld hebben.

Mijn commentaar: En als ze het niet willen invullen?

Antwoord: ja dat kan, maar wij gaan het wel proberen dat ze het wel invullen want het is natuurlijk handiger als iedereen het ingevuld heeft en als je zegt ik wil sommige dingen niet dat kun je gewoon invullen in magister.

Mijn commentaar: Ik heb vernomen dat leerlingen een mailtje kregen van zijn of haar mentor waarin hij met een deadline kwam dat iedereen het voor vrijdag ingevuld moest worden, maar denkt u niet dat een deadline zorgt voor een niet vrije toestemming?

Antwoord: Nee, dat denk ik niet. Want als je vier keer die pop-up hebt weggehaald dat je wel eens zal bedenken ik moet even tijd maken om dit in te vullen. Als je iets niet wilt, moet je dat gewoon invullen. Het zou hooguit kunnen dat een leerling of ouder denkt: "Ja wat een gezeur ik zeg gewoon nee", maar dat is de vrije keuze.

Wat gebeuren er met de gegevens waarop nee wordt gezegd? Uitleg voorbeeld die ik gaf: "Als iemand wel op de klassenfoto staat, maar achteraf op 'nee' heeft gedrukt bij de klassenfoto, zou het dan nog op de website gezet mogen worden, terwijl één iemand nee heeft gezegd?"

Antwoord: Als je het zou willen gebruiken op de website, wat wij niet echt doen met klassenfoto's, dan zou je diegene moeten "blurren" (vervagen).

Er worden dus geen leerlingen benadeeld als ze geen toestemming geven?

Nee, ik zou niet moeten weten op welke manier. Behalve als: stel je gaat op brugklasweek en je ouders ik wil niet dat je op de foto staat, we maken namelijk iedere dag heen heel kort berichtje met een paar leuke foto's, dan gaan jouw ouders wel lezen wat je gedaan hebt maar niet je gezicht zien." Als het bijvoorbeeld gaat over een jaarboek, en je wilt er nu niet op en over 10 jaar kijk je erop terug dan kun je er spijt van krijgen maar als je er niet prettig bij voelt. Het is niet zo dat je iets niet mag, maar dat staat ook duidelijk in de wet. Zoals: je mag niet mee op excursie, want je wilt niet op de foto.

Mijn commentaar hierop: Maar u zegt wel dat staat in de wet, maar in het toestemmingsformulier dat we hebben gekregen staat niet op welke manier je je toestemming zou kunnen intrekken of kunnen veranderen, als je het er niet meer mee eens bent en een kind zal hoogstwaarschijnlijk geen wetboek lezen hierover.

Ja dat is een goede tip, want dat zou je kunnen doen als je via het systeem gaat, maar dat zou misschien duidelijker moeten hoe je dat kunt intrekken

Is toestemming de enige grondslag of zou het ook nog kunnen op basis van een andere grondslag? Uitleg voorbeeld: Wat ik hiermee bedoel is, neemt u het zekere voor het onzekere?

Nee, want in de wet staat dat je een grondslag verwerkt moet hebben voor het verwerken van de gegevens en als je bijvoorbeeld een verplichting hebt en iets met de inspectie moet doen zoals de cijfers van het schoolexamen dan is dat op zich grondslag genoeg. En als je al die andere dingen niet hebt, je hebt wettelijke verplichting, overduidelijk belang en ergens aan het eind als je dat allemaal niet hebt dan is toestemming nog over. Als iets niet via toestemming doet als grondslag, dan heeft dat een andere grondslag dus dan denken wij niet zouden we daar ook maar toestemming voor vragen, want als we dat willen gebruiken dan doen we dat omdat het mag van de wet.

Hierna heb ik ook nog per onderdeel gevraagd om wat voor gegevens het ging en dat heb ik verwerkt in 4.Toestemmingsformulier.

Nawoord

De privacywet heeft veel onduidelijkheden, waar je goed over moet nadenken, of dat wel of niet volgens de wet is waardoor het best gecompliceerd kan zijn. Wel moet ik erbij vermelden dat ik achteraf zeer weinig bronnen heb gebruikt, dit komt omdat ik eigenlijk alleen beperkt informatie nodig had voor het juridische kader. Verder heeft enquête die ik naar de leerlingen gestuurd had, mij toch verrassend verbaasd. Mijn hypothese van tevoren was wel al dat ik dacht dat school X niet op alle vereisten zou voldoen, maar er waren zoveel verschillende antwoorden, waardoor ik hier alleen nog maar beter op in kon gaan en vooral dan bedenken hoe dat dan kon, dat er zoveel verschillende antwoorden waren. Daarbij wil ik iedereen bedanken die mij hierbij heeft begeleid en iedereen die de moeite heeft genomen om mijn onderzoek te lezen.

Bronvermelding:

Meindersma, Charlotte (2018) AVG: Zo vraag je op de juiste manier om toestemming. Geraadpleegd op 4 december 2022, <https://www.charlotteslaw.nl/avg-zo-vraag-je-op-de-juiste-manier-om-toestemming/>

Autoriteit gegevensbescherming, Mag ik uw persoonsgegevens verwerken? Geraadpleegd op 4 december 2022 <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/onderwerpen/algemene-informatie-avg/mag-u-persoonsgegevens-verwerken>